

Kritik mot en länsstyrelse för att i ett körkortsärende ha begärt läkarintyg avseende personlighetsförändring

Bakgrund

Till Länsstyrelsen i Stockholms län, trafikenheten, inkom den 15 juli 1997 en skrivelse från en polisinspektör i Valdemarsvik. I skrivelsen uppgavs i huvudsak följande. Polisinspektören med kollega färdades den 12 juli 1997 i polisbil på E22 söderut från Söderköping. De kom i fatt en karavan med bilar och kollegan påbörjade en omkörning, då bilen framför också visade tecken för omkörning och gick ut i vänsterfil. Efter det att polisbilen svängt tillbaka i höger körfält, fick den bil som gjorde omkörning möten med två bilar vilka tvingades köra ut på vägrepen. Med vissa svårigheter kunde poliserna få den omkörande föraren, AA, född 1939, att stanna sin bil. AA var dock inte mottaglig för polisernas påstående att hennes körsätt var en fara för människoliv. I rapporten anges avslutningsvis: ”Slutbedömning. Hennes trafikmoral och hänsynstagande till andra trafikanter och hennes mycket svåra förmåga att vilja emottaga en tillrättavisning, visar enl vår bedömning att AA:s körkortsinnehav bör ifrågasättas.”

Med anledning av skrivelsen skickade handläggaren vid länsstyrelsen ett föreläggande till AA att lämna in ett intyg från en läkare med specialistkompetens i psykiatri. Läkarintyget skulle avse personlighetsförändring och det skulle framgå om läkaren tillstyrkte fortsatt körkortsinnehav samt om läkaren ansåg att fortsatt medicinsk kontroll var nödvändig och, i så fall, hur ofta en sådan kontroll borde ske. Vidare angavs att körkortet kunde komma att återkallas om förelägandet inte följdes. Länsstyrelsens handläggning övertogs därefter av en annan handläggare.

Anmälan

BB klagade till JO på den handläggare som övertog ärendet och begärde att denne skulle fräntas sin befogenhet att fatta beslut i körkortsärenden som grundar sig på anmälningar från polis. BB var missnöjd bl.a. med att AA tvingats lämna in ett läkarintyg, med att hon inte fått begärt anstånd med ingivandet och med att handläggaren uppträtt arrogant vid telefonkontakt med AA.

Utredning

Länsstyrelsen i Stockholms län anmodades yttra sig avseende föreläggandet och särskilt ange de omständigheter som legat till grund för utfärdandet.

Länsstyrelsen anförde följande.

Länsstyrelsen har ånyo granskat ärendet med anledning av JO:s remiss. Därvid har länsstyrelsen funnit att innehållet i polisens anmälan av AA var otillräckligt för att föranleda de åtgärder som länsstyrelsen då vidtog. I detta fall borde ytterligare information ha inhämtats från polisen innan Länsstyrelsen gick vidare i ärendet. Länsstyrelsens bedömning att förelägga AA att inkomma med ett läkarintyg får otvivelaktigt anses som förhastat och felaktigt.

Generellt gäller hos länsstyrelsen att vid handläggning av ärenden gällande körkortsingripanden dessa endast anförtros handläggare som har betydande erfarenhet och skicklighet, är noggranna och kan göra en riktig avvägning mellan å ena sidan respekten för den personliga integriteten å andra sidan ser till att endast de som uppfyller lagens krav på körkortsinnehav fortsättningsvis får köra bil. De tjänstemän vid trafikenheten som har att handlägga ärenden om körkortsingripande får alla anses ha de önskvärda kvalifikationer som gäller för denna uppgift. I detta fall har dock ärendet inte hanterats med det omdöme och noggrannhet som uppgiften krävde.

Det är länsstyrelsens policy att ha en hög servicenivå. Den som kontakter länsstyrelsen per telefon eller besöker länsstyrelsen skall mötas av professionell personal i såväl kunnighet som uppträdande.

Länsstyrelsen beklagar djupt de olägenheter som AA drabbats av på grund av den felaktiga bedömningen som länsstyrelsen gjort. Något beslut om föreläggande att inkomma med läkarintyg borde i detta fall inte ha fattats.

Länsstyrelsen har efter det inträffade skärpt uppmärksamheten beträffande ärenden om föreläggande om läkarintyg och sett över rutinerna; allt i syfte att undvika framtida felbedömningar. Länsstyrelsen har informerat berörd personal om ärendet och framhållit vikten av noggrannhet och försiktighet i ärenden av detta slag så att missbedömningar som här har skett inte upprepas.

I ett beslut den 6 mars 2001 anförde *JO Berggren* följande.

Av den tidigare körkortsförordning som gällde vid handläggningen av AA:s ärende framgick att, om det fanns anledning att anta att körkortshavaren inte uppfyllde de förutsättningar som gällde för att få körkort, länsstyrelsen skyndsamt skulle utreda frågan om lämpligheten som körkortshavare. Länsstyrelsen fick härvid förelägga körkortshavaren att ge in läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov. I föreläggandet fick föreskrivas att undersökning eller prov skulle verkställas av en viss person eller av en person med viss sakkunskap eller avse ett visst förhållande. Föreläggandet skulle innehålla en upplysning om att körkortet kunde komma att återkallas om föreläggandet inte följdes. (Se 33 § körkortsförordningen, 1977:722.)

Frågan om AA:s lämplighet som körkortshavare väcktes hos länsstyrelsen genom en skrivelse från en polisinspektör. I skrivelsen redogörs för en omkörning som AA gjort och för hennes beteende när inspektören påtalat att omkörningen enligt hans mening varit riskfylld.

Skrivelsen föranledde inte handläggaren vid länsstyrelsen att inhämta ytterligare uppgifter i ärendet från polismyndigheten, utan denne lämnade i stället över skrivelsen till länsstyrelsens konsultläkare för yttrande. Med hänsyn till innehållet i

skrivelsen från polisinspektören framstår denna åtgärd som svårförståelig och anmärkningsvärd. Med konsultläkarens yttrande som grund förelade handläggaren därefter AA att ge in ett läkarintyg med avseende på personlighetsstörningar. Inte heller i detta skede hämtades ytterligare uppgifter in från polismyndigheten. Den handläggare som därefter övertog ärendet ifrågasatte inte föreläggandet. Jag instämmer i länsstyrelsens uppfattning att något föreläggande inte borde ha utfärdats. Ärendet har sålunda inte hanterats med det omdöme och noggrannhet som krävs. Jag är mycket kritisk till det inträffade och noterar att länsstyrelsen vidtagit åtgärder för att förhindra liknande missbedömningar i framtiden. Jag låter det emellertid stanna vid detta och vidtar i övrigt inte några ytterligare åtgärder med anledning av vad BB anfört i sin anmälan.